

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΟΔΗΓΙΑ 2010/64/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 20ής Οκτωβρίου 2010

σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β),

την πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας ⁽¹⁾,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, ιδίως δε με το σημείο 33, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικά και ποινικά θέματα εντός της Ένωσης, δεδομένου ότι η ενισχυμένη αμοιβαία αναγνώριση και η αναγκαία προσέγγιση των νομοθεσιών θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ αρμόδιων αρχών και τη δικαστική προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 69 της 18.3.2010, σ. 1.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Ιουνίου 2010 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 7ης Οκτωβρίου 2010.

(2) Στις 29 Νοεμβρίου 2000, το Συμβούλιο υιοθέτησε, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Τάμπερε, πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων ⁽³⁾. Στην εισαγωγή του εν λόγω προγράμματος αναφέρεται ότι η αμοιβαία αναγνώριση «πρέπει να επιτρέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των προσώπων».

(3) Η υλοποίηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων επί ποινικών υποθέσεων προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη διακατέχονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη όσον αφορά τα συστήματά τους για την απονομή ποινικής δικαιοσύνης. Ο βαθμός της αμοιβαίας αναγνώρισης εξαρτάται κατά πολύ από μια σειρά παραμέτρων, που περιλαμβάνουν μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων και τον καθορισμό κοινών ελάχιστων προτύπων, αναγκαίων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

(4) Η αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων επί ποινικών υποθέσεων μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο σε κλίμα εμπιστοσύνης, ώστε, όχι μόνο οι δικαστικές αρχές, αλλά όλοι οι παράγοντες της ποινικής διαδικασίας να θεωρούν τις αποφάσεις των δικαστικών αρχών άλλων κρατών μελών ως ισοδύναμες με τις δικές τους, γεγονός που προϋποθέτει εμπιστοσύνη όχι μόνο στην επάρκεια των κανόνων άλλων κρατών μελών, αλλά και ως προς το ότι οι εν λόγω κανόνες εφαρμόζονται σωστά.

(5) Το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής «η ΕΣΔΑ») και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής «ο Χάρτης») κατοχυρώνουν το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης. Το άρθρο 48 παράγραφος 2 του Χάρτη διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων της υπεράσπισης. Η παρούσα οδηγία σέβεται τα ανωτέρω δικαιώματα και θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.

⁽³⁾ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

- (6) Μολονότι όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΕΣΔΑ, η παρελθούσα πείρα καταδεικνύει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν παρέχει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών.
- (7) Η ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης απαιτεί συνεπέστερη εφαρμογή των δικαιωμάτων και των εγγυήσεων που ορίζονται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Απαιτεί επίσης την περαιτέρω ανάπτυξη στο πλαίσιο της Ένωσης, μέσω της παρούσας οδηγίας και άλλων μέτρων, των ελάχιστων προδιαγραφών που ορίζονται στην ΕΣΔΑ και στον Χάρτη.
- (8) Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις. Το άρθρο 82 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β) αναφέρεται στα «δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία» ως έναν από τους τομείς στους οποίους δύνανται να θεσπιστούν ελάχιστοι κανόνες.
- (9) Οι κοινοί ελάχιστοι κανόνες θα πρέπει να οδηγήσουν στην τόνωση της εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών και, κατ' επέκταση, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της δικαστικής συνεργασίας, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Τέτοιου είδους ελάχιστοι κοινοί κανόνες είναι σκόπιμο να θεσπίζονται στους τομείς της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες.
- (10) Στις 30 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για έναν οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες⁽¹⁾. Υιοθετώντας μια βαθμιαία προσέγγιση, ο οδικός χάρτης ζητούσε την έγκριση μέτρων όσον αφορά το δικαίωμα σε μετάφραση και διερμηνεία (μέτρο Α), το δικαίωμα στην ενημέρωση για τα δικαιώματα και στην ενημέρωση για τις κατηγορίες (μέτρο Β), το δικαίωμα σε νομικές συμβουλές και το ευεργέτημα πενίας (μέτρο Γ), το δικαίωμα επικοινωνίας με συγγενείς, εργοδότες και προξενικές αρχές (μέτρο Δ) και όσον αφορά ειδικές διασφαλίσεις για ευάλωτους υπόπτους ή κατηγορουμένους (μέτρο Ε).
- (11) Στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που εγκρίθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τον οδικό χάρτη και τον κατέστησε μέρος του προγράμματος της Στοκχόλμης (σημείο 2.4). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τον μη εξαντλητικό χαρακτήρα του οδικού χάρτη, καλώντας την Επιτροπή να εξετάσει περαιτέρω στοιχεία των στοιχειωδών δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων και να εκτιμήσει κατά πόσο άλλα ζητήματα, όπως το τεκμήριο
- αθωότητας, πρέπει να εξετασθούν, για την προώθηση της βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα αυτό.
- (12) Η παρούσα οδηγία σχετίζεται με το μέτρο Α του οδικού χάρτη. Η οδηγία θεσπίζει κοινούς ελάχιστους κανόνες προς εφαρμογή στα πεδία της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες, ούτως ώστε να ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.
- (13) Η παρούσα οδηγία βασίζεται στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την έκδοση απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών της 8ης Ιουλίου 2009, καθώς και στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την έκδοση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, της 9ης Μαρτίου 2010.
- (14) Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση για τα πρόσωπα που δεν ομιλούν ή κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας θεσπίζεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η παρούσα οδηγία διευκολύνει την εφαρμογή του δικαιώματος αυτού στην πράξη. Προς τον σκοπό αυτόν, ο στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να διασφαλίσει το δικαίωμα των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, ώστε να διαφυλάσσεται το δικαίωμά τους σε δίκαιη δίκη.
- (15) Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να εφαρμόζονται, ως απαραίτητα συνοδευτικά μέτρα, στην εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης⁽²⁾, εντός των ορίων που θέτει η παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη εκτέλεσης θα πρέπει να παρέχουν διερμηνεία και μετάφραση στους ενδιαφερομένους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας και να φέρουν τα σχετικά έξοδα.
- (16) Σε ορισμένα κράτη μέλη, κάποια αρχή πλην δικαστηρίου με δικαιοδοσία σε ποινικά ζητήματα είναι αρμόδια για την επιβολή κυρώσεων για σχετικά ήσσονος σημασίας αδικήματα. Τούτο μπορεί να συμβαίνει, λόγω χάριν, στην περίπτωση παραβάσεων του κώδικα οδικής κυκλοφορίας που διαπράττονται σε μεγάλη κλίμακα και οι οποίες ενδεχομένως διαπιστώνονται ύστερα από έλεγχο κυκλοφορίας. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δεν θα πρέπει να απαιτείται από την αρμόδια αρχή να διασφαλίζει όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει την επιβολή κυρώσεων για ήσσονος σημασίας αδικήματα από τέτοια αρμόδια αρχή και εφόσον υφίσταται δικαίωμα έφεσης ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει επομένως να εφαρμόζεται μόνο στη διαδικασία ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου.

⁽¹⁾ ΕΕ C 295 της 4.12.2009, σ. 1.

⁽²⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ L 190 της 18.7.2002, σ. 1).

- (17) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διασφαλίζει την ύπαρξη δωρεάν και επαρκούς γλωσσικής συνδρομής, η οποία θα επιτρέπει στους υπόπτους ή τους κατηγορουμένους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας να ασκήσουν πλήρως το δικαίωμά τους υπεράσπισης και θα διασφαλίζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.
- (18) Η διερμηνεία προς όφελος των υπόπτων ή κατηγορουμένων θα πρέπει να παρέχεται χωρίς καθυστέρηση. Εντούτοις, όποτε μεσολαβεί ορισμένο χρονικό διάστημα προτού η διερμηνεία καταστεί διαθέσιμη, τούτο δεν θα πρέπει να συνιστά παράβαση της υποχρέωσης να διατίθεται διερμηνεία χωρίς καθυστέρηση, εφόσον το χρονικό αυτό διάστημα είναι εύλογο δεδομένων των συνθηκών.
- (19) Η επικοινωνία μεταξύ υπόπτων ή κατηγορουμένων και των συνηγόρων τους θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διερμηνείας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να είναι σε θέση να εξηγούν στους συνηγόρους τους την εκδοχή τους για τα γεγονότα, να επισημαίνουν οποιουδήποτε ισχυρισμούς με τους οποίους διαφωνούν και να γνωστοποιούν στους συνηγόρους τους οποιαδήποτε γεγονότα επιθυμούν να προβληθούν προς υπεράσισή τους.
- (20) Για τους σκοπούς της προετοιμασίας της υπεράσπισης, η επικοινωνία μεταξύ υπόπτων ή κατηγορουμένων και των συνηγόρων τους που σχετίζεται άμεσα με υποβολή ερωτήσεων ή ακρόαση στη διάρκεια της διαδικασίας, ή με την κατάθεση έφεσης ή άλλων δικονομικών αιτημάτων, όπως αίτημα για εγγυοδοσία, θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διερμηνείας, εφόσον τούτο απαιτείται για τη διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης.
- (21) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν για την ύπαρξη διαδικασίας ή μηχανισμού με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι ομιλούν και κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας ή εάν χρειάζονται τη συνδρομή διερμηνέα. Μία τέτοια διαδικασία ή ένας τέτοιος μηχανισμός επιβάλλει στην αρμόδια αρχή να εξακριβώνει με οποιονδήποτε ενδεδειγμένο τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνομιλίας με τους εν λόγω υπόπτους ή κατηγορουμένους, κατά πόσον αυτοί ομιλούν και κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας ή χρειάζονται τη συνδρομή διερμηνέα.
- (22) Η διερμηνεία και η μετάφραση στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να παρέχεται στη μητρική γλώσσα των υπόπτων ή των κατηγορουμένων ή σε όποια άλλη γλώσσα ομιλούν ή καταλαβαίνουν, ώστε να τους επιτρέπεται να ασκήσουν πλήρως το δικαίωμά τους υπεράσπισης και να διασφαλίζεται ταυτόχρονα η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.
- (23) Ο σεβασμός του δικαιώματος σε διερμηνεία και μετάφραση που περιέχεται στην παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να υπονομεύει οποιοδήποτε άλλο δικονομικό δικαίωμα προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία.
- (24) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα ελέγχου της επάρκειας της διερμηνείας και της μετάφρασης που παρέχεται όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν ειδοποιηθεί για ορισμένη υπόθεση.
- (25) Οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι ή τα πρόσωπα για τα οποία έχουν κινηθεί οι διαδικασίες εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν τη διαπίστωση ότι δεν απαιτείται διερμηνεία ή μετάφραση, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο. Το δικαίωμα αυτό δεν συνεπάγεται την υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν χωριστό μηχανισμό ή διαδικασία καταγγελίας για την αμφισβήτηση τέτοιων αποφάσεων, ούτε θίγει τις προθεσμίες που ισχύουν για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- (26) Όταν η ποιότητα της διερμηνείας θεωρείται ανεπαρκής για τη διασφάλιση του δικαιώματος διεξαγωγής δίκαιης δίκης, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να αντικαθιστούν τον διερμηνέα που έχει οριστεί.
- (27) Η μέριμνα για την παροχή φροντίδας σε υπόπτους ή κατηγορουμένους που ευρίσκονται σε δυνητικά ασθενή θέση, ιδίως λόγω σωματικών αναπηριών οι οποίες επηρεάζουν την ικανότητά τους να επικοινωνούν αποτελεσματικά, υποστηρίζει τη χρηστή απονομή δικαιοσύνης. Συνεπώς, οι εισαγγελικές αρχές, οι αρχές επιβολής του νόμου και οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματα που προβλέπει η παρούσα οδηγία, για παράδειγμα, λαμβάνοντας υπόψη κάθε δυνητικό παράγοντα ευπάθειας που θα επηρέαζε την ικανότητά τους να παρακολουθούν τη διαδικασία και να γίνονται κατανοητοί και λαμβάνοντας κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της τήρησης των συγκεκριμένων δικαιωμάτων.
- (28) Όταν χρησιμοποιείται τηλεδιάσκεψη σε περιπτώσεις διερμηνείας εξ αποστάσεως, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να μπορούν να στηρίζονται στα εργαλεία που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (π.χ. πληροφορίες για δικαστήρια με εξοπλισμό ή εγχειρίδια για τηλεδιάσκεψεις).
- (29) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να αξιολογηθεί υπό το φως της κτηθείσας πρακτικής εμπειρίας. Ενδεχομένως, θα πρέπει να τροποποιηθεί προκειμένου να βελτιωθούν οι προστατευτικές διατάξεις που θεσπίσει.

- (30) Προκειμένου να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, τα ουσιώδη έγγραφα, ή τουλάχιστον τα σχετικά χωρία των εγγράφων αυτών, απαιτείται να μεταφράζονται προς χάριν των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Ορισμένα έγγραφα θα πρέπει να θεωρούνται πάντοτε ουσιώδη έγγραφα προς τον σκοπό αυτόν και, συνεπώς, να μεταφράζονται, όπως οποιαδήποτε απόφαση συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, οποιοδήποτε έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας και οποιαδήποτε δικαστική απόφαση. Εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να αποφασίζουν, με δική τους πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα των υπόπτων ή των κατηγορουμένων ή των συνηγόρων τους, ποια άλλα έγγραφα είναι ουσιώδη για τη διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης και, συνεπώς, θα πρέπει επίσης να μεταφράζονται.
- (31) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την πρόσβαση σε εθνικές βάσεις δεδομένων με καταλόγους νομικών μεταφραστών και διερμηνέων, εφόσον υπάρχουν τέτοιες βάσεις δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη σημασία στον στόχο της παροχής πρόσβασης σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων μέσω της δικτυακής πύλης e-Justice, όπως προβλέπει το πολυετές σχέδιο δράσης 2009-2013 σχετικά με την ευρωπαϊκή ηλεκτρονική δικαιοσύνη, της 27ης Νοεμβρίου 2008 ⁽¹⁾.
- (32) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να επεκτείνουν τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, προκειμένου να παρέχεται υψηλότερο επίπεδο προστασίας και σε περιπτώσεις που δεν ρυθμίζει ρητώς η παρούσα οδηγία. Το επίπεδο προστασίας δεν θα πρέπει ποτέ να υπολείπεται των προδιαγραφών που προβλέπει η ΕΣΔΑ ή ο Χάρτης, όπως ερμηνεύονται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (33) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας που αφορούν δικαιώματα αντίστοιχα με εκείνα τα οποία εγγυάται η ΕΣΔΑ ή ο Χάρτης θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται σύμφωνα με τα δικαιώματα αυτά, όπως έχουν ερμηνευθεί στη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (34) Επειδή ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η καθιέρωση κοινών ελάχιστων κανόνων, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορεί συνεπώς,

λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα κατ' εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου αυτού.

- (35) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα εν λόγω κράτη μέλη γνωστοποίησαν την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στη θέσπιση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (36) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει κανόνες σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία και τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
2. Το δικαίωμα της παραγράφου 1 ισχύει για πρόσωπα από τη στιγμή κατά την οποία ενημερώνονται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, με επίσημη κοινοποίηση ή με άλλο τρόπο, ότι είναι ύποπτα ή κατηγορούνται για την τέλεση αξιόποινης πράξης έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας, που συνίσταται στον τελικό προσδιορισμό του κατά πόσον έχουν διαπράξει το αδίκημα, συμπεριλαμβανομένων, εφόσον απαιτείται, της καταδίκης και της απόφασης επί ενδεχόμενης προσφυγής.
3. Εφόσον η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει την επιβολή κυρώσεων για ήσσονος σημασίας αδικήματα από αρχή πλην δικαστηρίου με δικαιοδοσία σε ποινικά ζητήματα και εφόσον οι κυρώσεις αυτές μπορούν να προσβληθούν ενώπιον τέτοιου δικαστηρίου, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στη διαδικασία ενώπιον τέτοιου δικαστηρίου κατόπιν τέτοιων προσφυγής.

⁽¹⁾ ΕΕ C 75 της 31.3.2009, σ. 1.

4. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την εθνική νομοθεσία που αφορά την παρουσία συνηγόρου στη διάρκεια όλων των σταδίων της ποινικής διαδικασίας, ούτε και την εθνική νομοθεσία που αφορά το δικαίωμα πρόσβασης των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε έγγραφα στη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 2

Δικαίωμα σε διερμηνεία

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στους υπόπτους ή κατηγορουμένους που δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας να παρέχεται χωρίς καθυστέρηση διερμηνεία κατά τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ενώπιον ανακριτικών και δικαστικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, όλων των ακροαματικών διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου και τυχόν αναγκαίων ενδιάμεσων ακροάσεων.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης, διατίθεται διερμηνεία για την επικοινωνία μεταξύ των υπόπτων ή κατηγορουμένων και των συνηγόρων τους, όταν αυτή σχετίζεται άμεσα με ανακρίσεις ή ακροάσεις στη διάρκεια της διαδικασίας ή με την άσκηση προσφυγής ή την υποβολή άλλων δικονομικών αιτημάτων.

3. Το δικαίωμα σε διερμηνεία κατά τις παραγράφους 1 και 2 περιλαμβάνει προσηκούσα συνδρομή σε άτομα με πρόβλημα ακοής ή ομιλίας.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ύπαρξη διαδικασίας ή μηχανισμού με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι ομιλούν και κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας και εάν χρειάζονται τη συνδρομή διερμηνέα.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζονται διερμηνεία και, όταν έχει παρασχεθεί διερμηνεία, να έχουν τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της διερμηνείας δεν είναι επαρκής προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

6. Εφόσον απαιτείται, μπορεί να γίνεται χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διεξαγωγής δίκαιης δίκης.

7. Κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, το κράτος μέλος εκτέλεσης μεριμνά ώστε οι αρμόδιες αρχές του να παρέχουν στα πρόσωπα που υπόκεινται στη σχετική διαδι-

κασία και τα οποία δεν ομιλούν ή δεν κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας διερμηνεία σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

8. Η διερμηνεία που παρέχεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισης τους.

Άρθρο 3

Δικαίωμα μετάφρασης ουσιωδών εγγράφων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, ώστε στους υπόπτους ή στους κατηγορουμένους που δεν κατανοούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να παρέχεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος γραπτή μετάφραση όλων των εγγράφων που είναι ουσιώδη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισης τους και προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

2. Τα ουσιώδη έγγραφα περιλαμβάνουν οποιαδήποτε απόφαση συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, οποιοδήποτε το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας και οποιαδήποτε δικαστική απόφαση.

3. Οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, εάν κάποιο άλλο έγγραφο είναι ουσιώδες. Οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι ή οι συνήγοροί τους δύνανται να υποβάλουν αιτιολογημένο αίτημα προς τον σκοπό αυτό.

4. Δεν υφίσταται απαίτηση μετάφρασης χωρίων ουσιωδών εγγράφων τα οποία δεν συμβάλλουν στην κατανόηση, εκ μέρους των υπόπτων ή των κατηγορουμένων, του περιεχομένου της εναντίον τους δικογραφίας.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζεται η μετάφραση εγγράφων ή χωρίων εγγράφων και, όταν έχει παρασχεθεί μετάφραση, να έχουν τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της μετάφρασης δεν είναι επαρκής, προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

6. Κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης το κράτος μέλος εκτέλεσης μεριμνά ώστε οι αρμόδιες αρχές του να παρέχουν, σε κάθε πρόσωπο που υπόκειται στη σχετική διαδικασία και το οποίο δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ή στην οποία έχει μεταφραστεί από το κράτος μέλος που το εξέδωσε, γραπτή μετάφραση του εν λόγω εγγράφου.

7. Κατ' εξαίρεση από τους γενικούς κανόνες των παραγράφων 1, 2, 3 και 6, η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη ουσιαστών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

8. Κάθε παραίτηση από το δικαίωμα μετάφρασης εγγράφων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο πρέπει να έχει ως προϋπόθεση ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι έχουν προηγουμένως συμβουλευθεί συνήγορο ή έχουν με άλλο τρόπο λάβει πλήρη γνώση των συνεπειών τέτοιας παραίτησης, καθώς επίσης ότι η παραίτηση αυτή ήταν αναμφισβήτητη και οικειοθελής.

9. Η μετάφραση που διατίθεται δυνάμει του παρόντος άρθρου πρέπει να έχει επαρκή ποιότητα ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, ιδίως διασφαλίζοντας ότι οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι γνωρίζουν το περιεχόμενο της εναντίον τους δικογραφίας και είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα υπεράσπισής τους.

Άρθρο 4

Έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης

Τα κράτη μέλη καλύπτουν τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 2 και 3, ανεξάρτητα από την έκβαση της διαδικασίας.

Άρθρο 5

Ποιότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση έχουν την ποιότητα που απαιτούν το άρθρο 2 παράγραφος 8 και το άρθρο 3 παράγραφος 9.

2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια της διερμηνείας και της μετάφρασης, καθώς και αποτελεσματική πρόσβαση σε αυτές, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη θέσπιση μητρώου ή μητρώων ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων με προσήκοντα προσόντα. Μόλις ολοκληρωθεί η θέσπιση του μητρώου ή των μητρώων, τα στοιχεία αυτά, εφόσον απαιτείται, διατίθενται στους συνηγόρους και τις αρμόδιες αρχές.

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι διερμηνείς και οι μεταφραστές είναι υποχρεωμένοι να τηρούν την αρχή της εμπιστευτικότητας όσον αφορά τη διερμηνεία και τη μετάφραση που παρέχεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 6

Επαγγελματική εκπαίδευση

Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης ανά την Ένωση, τα κράτη μέλη ζητούν από τους υπευθύνους για την κατάρτιση των δικαστών, των εισαγγελέων και των δικαστικών υπαλλήλων που συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις ιδιομορφίες της επικοινωνίας με συνδρομή διερμηνέα, ώστε να επιτυγχάνεται αποτελεσματική και πραγματική επικοινωνία.

Άρθρο 7

Τήρηση αρχείου

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν έχει διεξαχθεί ανάκριση ή ακρόαση υπόπτου ή κατηγορουμένου από ανακριτική ή δικαστική αρχή με τη βοήθεια διερμηνέα κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, όταν έχει παρασχεθεί προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη βασικών εγγράφων παρουσία μιας τέτοιας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 7, ή όταν ένα πρόσωπο έχει παραιτηθεί του δικαιώματος της μετάφρασης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 8, σημειώνεται ότι έχουν συμβεί τα εν λόγω γεγονότα με τη χρήση διαδικασίας καταγραφής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 8

Κατοχύρωση του επιπέδου προστασίας

Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν επιτρέπεται να εκληφθεί ότι περιστέλλει ή αποκλίνει από τα δικαιώματα και τις δικονομικές εγγυήσεις που κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από άλλες σχετικές διατάξεις διεθνούς δικαίου ή από τη νομοθεσία οποιουδήποτε κράτους μέλους που παρέχει υψηλότερο βαθμό προστασίας.

Άρθρο 9

Μεταφορά

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 27 Οκτωβρίου 2013.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω μέτρων.

3. Τα εν λόγω μέτρα, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την εν λόγω παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 10

Έκθεση

Η Επιτροπή υποβάλλει, έως τις 27 Οκτωβρίου 2014, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση με την οποία αξιολογείται ο βαθμός λήψης των απαιτούμενων μέτρων συμμόρφωσης με την παρούσα οδηγία από τα κράτη μέλη και συνοδεύεται, εν ανάγκη, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

*Άρθρο 12***Αποδέκτες**

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο, 20 Οκτωβρίου 2010.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BUZEK

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

O. CHASTEL
